

Kamnik

Maj 1922.

Leto II.

Številka 8.

Pozdrav

Prevzvišenemu Nadpastirju

ob prihodu v župnijo.

Govorila, dne 6. maja 1920 Zakrašnikova Francka.

Prevzvišeni,
pozdravljeni!

Pozdravlja Vas mladine zbor:
Na licih cvet, življenje, maj,
a v srcih naših sladki raj.

Pa tudi nam preti že boj:
Življenja boj tako težak,
življenja boj tako grenak ...

A Vi,

Prevzvišeni,
prinašate za boj moči,
prinašate nam milosti
in sedem blaženih darov.

Zato iz dna hvaležnih src
v nebesa prošnja nam kipi:

Prevzvišeni!

Naj čuva Vam dobrotni Bog
do skrajnih mej življenja dni!
In Ti, ki vladaš zemlje krog,
usliši nas, mogočni Bog!

Orliči, Orličke — kako? Takole!

(Po glasilu češkega naraščaja: „Květy mláďi“).

Mladi moji prijatelji! Morebiti vidite včasih svojo ljubo mamico, da plaka, ali pa ateka, da je ves žalosten, potrť. Ne veste, kaj jima je, ne morete še razumeti skrbi in težav svojih starišev, ali vseeno se vam oče in mati smilita.

Kako lahko atu in mami pomagata? Pojdite z velikim zupanjem k Jezusu v cerkev in mu recite prav po domače: „Jezušček, vem, da si tu na oltarju resnično pričujoč. Poglej, moja mamica je tako žalostna, moj atek tako nesrečen. Pomagaj jima, saj vem, da me imaš rad. V ta namen bom danes pobožno pri sv. maši, da me bolj gotovo uslišiš.“ —

Včasih pa sami prav močno potrebujete Jezusove pomoči. Tudi takrat povejte Jezusu, kaj želite od Njega. Recite na priliko tako: „Jezušček, danes bom zato pri sv. maši, da si izprosim od Tebe darov Sv. Duha. Veš, rad bi se vedno ogibal hudega in delal dobro.“

Včasih pa takole: „Jezušček, to sv. mašo ti darujem v odpušcanje grehov.“ — Šploh vselej, kadar greste k sv. maši, obudite dober namen. Med sv. mašo navadno molite rožni venec ali molite iz mašnih bukvic, pri šolskih mašah tudi požete. Vselej pa morate misliti na to, kar izgovarjate. Vse graje vredna je navada tistih dečkov in deklic, ki ne jemlje molitvenika s seboj v cerkev. Morda se nalašč ravna po zgledu velikih fantov, ki se jim za malo zdi, da bi molili iz molitvenika. So pa tudi taki, ki iz same lenobe nočejo moliti. Toda lenoba pri molitvi je prvi korak do nevere.

Molitvenik pa imejte tisti, ki vam ga priporočajo g. katehet. Najlepši je, čeprav ni posebno okinčan od zunaj. Nekateri, posebno deklice, pa molitvenik samo od zunaj presojuje. Biti mora zlato obrezan, platnice mora imeti iz bisernice itd. Tak molitvenik vam mora kupiti botra za birmo, drugače je nimate nič rade. Kakšen je pa od znotraj, na to nič ne gledate. Ampak tak molitvenik je samo za „parado“, komaj za kaj drugega.

Čujte imenitno zgodbo! Pred nekaj leti se je dogodila v naši vasi.

Bila je birma. Ljudi se je trlo, kramarjev za cel sejem.

Fjalova teta se drenja s svojo birmanko Anežko pred velikim „štantom“. Vse ji je že kupila: obleko, uhane, piškote — še molitvenik mora dobiti. Iščeta, izbirata, premetavata — nobeden ni dosti lep. Pač, tale bo! Zlata obreza, bele platnice, srebrne zaponke — —

„Anežka, kar v žep ž njim! Koliko stane?“

Zdaj se prične slovesnost, že pritrkavajo. Brž v cerkev, Anežka pozabi na molitvenik. Šele med sv. mašo jo opomni botra.

Deklica izvleče krasno knjižico, odpre, išče, išče . . . Kje je vendar sv. maša? Gleda, gleda, strmi . . . Tako čudne črke so notri. To ni nič po domače . . .

Botra se skloni, Anežka se vspne — obe zijata — Oh, neumnost! Krasni molitvenik je bil — nemški — — —

P. Kr'zostom:

Mati lepe ljubezni.

Sapice maja
so nam prinesle
Mater ljubezni —
biser iz raja.

Lilija bela
sredi planjave
v slavo Mariji
je zadehtela.

In lahkokrila
ptičica zvonko
rajsko Kraljico
je počastila.

Deklica čula
pesem je majsko.
K nogam Devici
rož je nasula.

Jernej Sitar, Šmihel.

Orlovski pozdrav.

V nedeljo popoldne sem se sešel s prijateljem Antonom. Brž ko me je zagledal, me je pozdravil z znanim suhoparnim in malopomembnim pozdravom. Jaz sem mu pa krepko odgovoril: Bog živi!

Prav čudno me je pogledal. Vprašal sem ga, zakaj čisto drugače in še tako pusto pozdravlja, odkar se je šel v mesto za kleparja učiti. Odgovarjal mi je nekako takole:

„Veš, če bi jaz pozdravljal s pozdravom »Bog živi!« — bi vsi moji tovariši in prijatelji v mestu norce brili iz mene.“

„Tone“, sem mu rekel, „ti se torej bojiš svojih tovarišev, ki bi te zasmehovali, če bi pozdravljal po orlovsko? Ali ne veš, da s tem kažeš, kakšen strahopetec si? Veš kaj ti povem? Poglej kar mene! Hodim v obrtno šolo in sem edin Orel v celem razredu. Vendar nosim vedno orlovski znak na prsih in se ne bojim, da bi me kdo zasramoval. Nekaj časa so me res po strani gledali in so me smešili, da si upam nositi orlovski znak, čeprav tudi g. učitelj ni mojega prepričanja. Ko so pa videli, da nič ne opravijo, so utihnili in sedaj imam mir.“

„Da, da“, mi je rekel moj Tone, „ti se nobenega ne bojiš, ker si že od majhnega navdušen za orlovska načela. Viš, z menoj je drugače. Nisem tako trden. Vendar ti obljubim, da se znanprej ne bom več sramoval orlovskega pozdrava. Za zgled hočem biti našim malim.“

„Tako je prav“, mu rečem, „ostani mož-beseda, bodi zvest svoji obljubi. Bog živi!“

Rev. Jerome Knoblar:

Pozdrav Orličem iz Amerike.

To je res nekaj za naše male junake Orliče in male junakinje Orličke! Svoj listič imajo! In radi ga imajo, to zagotovo vem. Saj ga imam še jaz rad. Najprej sem ga iz radovednosti pogledal, pa takoj sem ga z veseljem prebral od kraja do konca.

„Orlič“ je sicer majhen po obliki, ali velik po vsebini. Saj za Orliče in Orličke se mora pisati kaj takega, da je kratko v besedah, pa bogato v zlatih naukih. Za našo deco so take reči, da jim gredo k srcu, zraven pa vabijo smeh na lice. In naš „Orlič“ zna kakor nalašč za male pisati.

„Orličeve“ brave bo gotovo zanimalo, če jim povem, da imamo tudi tukaj organizacije, ki so podobne njihovim.

Imamo celo Orliče; po amerikansko se jim pravi „Boys scouts“. To so dečki telovadci, ki se pa v svoji organizaciji tudi duševno izobražujejo. Ti „Boys scouts“ pa niso vsi katoličani. Tu v Ameriki je poleg prave katoliške vere mnogo napačnih ver. Katoliški dečki se trdno drže svojih načel, čeprav telovadijo

skupaj z drugoverci. Dokler so majhni ostanejo, vsi skupaj v eni organizaciji. Čeprav se ločijo po načelih, jih vendar veže skupna ljubezen do svoje domovine, mogočne Amerike. Zato se med seboj spoštujejo kot sinovi ene in iste zemeljske matere. Vera jih sicer loči, družijo jih pa trobojnica, ki je tudi belo-modro-rdeča kakor slovenska.

Kadar pa katoliški „Boys scouts“ odrastejo, si poiščejo druge, boljše organizacije. To so takoimenovani Kolumbovi vitezi (Knight of Columbus), neustrašeni bojovníki za katoliška načela v vsem življenju. Katoliški mladeniči z veseljem pristopajo med viteze, kakor pri vas med Orle.

Pa še drugo organizacijo imajo: Društvo Najsvetejšega Imena (Holy Name Society). To društvo skrbi, da si fantje ohranijo in poglobijo versko prepričanje in življenje, kaže jim pot pred tabernakelj, kjer naj katoličan išče najboljšega prijatelja, tistega, ki nosi najsvetejše ime — Jezusa. Tako vidite, da je tudi v Ameriki mnogo dobrih ljudi, ki jim plemenito srce plamti ljubezni do Boga. —

Pa vrnimo se nazaj k našim Orličem — Boys scouts! Bil sem pri njih, ko so imeli vaje in poduk. Vam v tolažbo povem, da so nekateri prav tako živi in še hudomušni, kakor Vi tam v Jugoslaviji v svojih telovadnicah. Zmerom smo jih morali uganjati, da so se spomnili, kaj zahteva disciplina. Vaditelj se je trudil na vso moč in jim je goreče razlagal zlate nauke njihove organizacije. Navduševal jih je, naj se vse življenje ravna po teh naukih — pa nekateri niso nič poslušali, ampak so se hoteli pogovarjati o „bôli“, to so ameriške nogometne in rokometne igre. Vidite, otroci ste po celem svetu enaki. Vi, ki to berete, pa le drugačni bodite, modri in pametni, saj niste več otroci, ampak Orlič!

Vse drugače so se pa postavili naši dečki, ko so delali skušnje za „officiale“, to se pravi za odbornike pri društvu. Jaz sem bil v razsodišču in kar slovesno mi je bilo pri srcu, ko so posamezni dečki stopali pred nas žarečih obrazov, jasnih oči, in so z dvignjeno desnico prisegali, da hočejo ostati verni, poštene, plemeniti ljudje, zvesti svoji domovini vselej in povsod.

„Boys scouts“ nosijo kroj, ki je zelo podoben uniformi ameriških vojakov. Od 15. leta navzgor nosijo pri skupnih nastopih tudi orožje: puške in bodala. Ševeda je to samo za vaje, če bi bilo kdaj treba v korist domovini poseči v pravo vojsko.

Kroj smejo nositi tudi v šoli, na cesti, pri igri. Kadar je kakšna domoljubna slavnost, so „Boys scouts“ gotovo zraven v skupni četi. Ponosno stopajo, ponosno zro nanje njihovi stariši, pa tudi drugi ljudje, saj vedo: To je naš up, naša nada!

Naj bi bili tudi slovenski Orlič in Orličke tako zavedni — versko in narodno — kakor so naši mladi Amerikanci. Zato želim vsem mnogo božjega blagoslova in obilo zlatih dni neskaljene mladostne sreče.

† Sestra Milica Savinšek.

V pomladnem, hrepenja polnem, Marijinem maju pišemo — posmrtnico! Kako se to ujema? O, zakaj ne? Posmrtnico pišemo hčerki Marijini, ki je odšla spletat venček Kraljici šmarnični, posmrtnico pišemo Orlici, ki je šla na izlet, najlepši izlet — v nebesa . . .

Rajna Milica ni bila Orličica. Bila je Orlica, predsednica Orlic na Jesenicah. Vseeno ji mora „Orlič“ postaviti majhen spominek, saj je tako ljubila male Orličice, tako rada imela njihovo glasilo. Večkrat nam je poročala o veselju in žalosti, ki ga je imela kot predsednica pri svojih sestrah in sestricah.

„Naši dekliški večeri so se znatno poživili. Sedaj obdelujemo knjigi „Mehr Freude“ in „Gospodinjstvo“. „Zlato knjigo“ smo že predelale, pa jo bomo najbrž še enkrat. Z deklamacijami gre bolj trda, teh se dekleta najbolj boje. Sicer je pa pri naših večerih zelo prijetno. Pri nas imamo mnogo deklet, ki so sicer navadne delavke, pa so vredne zlata . . .“

„Orliča“ imajo na Jesenicah blizu 100. Dečki nekaj več, nego deklice. Podražili smo predsednico Milico: „Menda se vendar ne boste dale dekleta posekati?“

Odgovor: „Radi „Orliča“ ne moremo več storiti. Vse deklice ga že imajo, ali ga berejo pri bratcih. Sicer je pa popolnoma prav, da so dečki pred deklicami. Grdo bi že bilo, če bi deklice povsod prednjačile . . .“

In drugič: „Kaj pa Vaš „Orlič“? Dobiva še kaj novih naročnikov? Mislim, da smo Jeseničani le bolj pri „ta prvih“, čeprav ne ravno dekleta.“

In o naraščaju: „V nedeljo priredi naš naraščaj dve igri. Imeli smo več akademij, pri katerih je nastopil tudi naraščaj, ki

je žel splošno pohvalo. No, ali nismo pridni? Sicer je pa to le bolj zunanji lesk . . .“

Seveda, tudi žalosti ni manjkalo: „Prav zaupno Vam pa povem, da so naše male gojenke včasih sila neubogljive. Zadnjič sem prišla nepričakovano v telovadnico in sem videla, kako so vpile in skakale, za s. vaditeljico se kar zmenile niso. In one od obrtnega naraščaja! Žal, tudi med njimi ni vse tako, kot bi med Orlicami moralo biti. Zlasti me boli, da se med seboj tako rade prepirajo . . .“

„ . . . če se jih o priliki v „Orliču“ po ovinkih spomnite s primerno besedo, gotovo ne bo škodovalo.“ (Upam, da te besede, ki se mi zde, kakor Miličin testament jeseniškim Orličicam, ne bodo škodovali.“ Urednik.)

* * *

Kajne, bila je orliška predsednica — kakor poklicana? Na vse je mislila, za vse skrbela.

In ponosna, zavedna Orlica! Pred nikomur se ni skrivala, nikdar zatajila znaka na prsih, prepričanja v srcu. Zvesta tudi sama sebi. Letos na pust je pisala:

„Danes se pust poslavlja. Na Jesenicah je odhod jako slovesen. Še jaz bi bila kmalu podlegla skušnjavi, da bi šla noret z drugimi, pa je vendar zmagala krepka volja. Šla sem z malim bratcem na sprehod, pa sem bila srečnejša.“

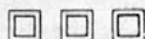
Z malim bratcem! Kako lepò je Milica označila, kje je iskala najbolj vesele in zadovoljne družčine — doma pri bratcih in sestricah, pri mami in atu! Srce ji je bilo polno ljubezni do njih. Bila je duša družine. „Naš najboljši otrok“, zatrjujejo stariši, „najboljša od nas vseh“, priznavajo odkrito bratje in sestre.

Nenadno je prišla bolezen. Brez odloga je morala ubožica v Ljubljano, podvrgla se je operaciji. Prepozno! Tri dni potem ji je zastalo srce. Ni mislila, da bo tako kmalu, a nepripravljena ni bila. Molitev je ljubila vse življenje, z molitvijo na ustnah je odšla. Opoldanski zvon jo je povabil zadnjikrat na „Angelski pozdrav“ — zmolila ga je do konca. Ko je zvon zadnjič udaril, ko je molitev dosegla Amen, — je bila Milica rajna — — —

Malo prej je pihitela mama k smrtni postelji. Krčevit objem — zadnji na zemlji: „Oh, mamica zlata, samo tebe sem še čakala, drugače bi bila že umrla . . .“

* * *

Pogreb je bil izredno časten. Daleč je z Jesenic v Ljubljano, ali jeseniško ljudstvo je pokazalo, kako zna častiti kremenit značaj, kakršen je bil Miličin. O, naj bo še nadalje res, kar je zapisala Milica: „Tu pri nas jih je mnogo, ki so zlata vredni . . .!“

Jagodić Franc, Orlič iz Kamnika:

Naša prenovljena telovadnica.

Pri nas imamo prenovljeno telovadnico. Povišali so jo za 2 m, podaljšali pa za 5 m. Čisto nanovo je pa narejena garderoba (soba za obleko).

Pri vhodu iz garderobe v telovadnico je balkon, potem vodijo stopnice v dvorano. Na nasprotni strani je dvoje velikih oken. Zraka in svetlobe sedaj pri naši telovadbi ne bo manjkalo. Pod oknom so police za rože in take reči. V levi steni so vrata na vrt, blizu tam vise tudi krogi. Od desni steni stoji peč.

Nad vrati v telovadnico je napis: Kaditi prepovedano! Mislim, da se vsi kamniški Orli drže te postave. V telovadnico sme le tisti, ki ima telovadne čevlje, da ne bo preveč prahu. Tla bodo namazali tudi z oljem zoper prah.

Električno luč pa že napeljujejo. Sredi telovadnice bo visel lestenc z več svetilkami. Potem bo zares lepo pri nas. Garderoba bo tudi poslikana.

Imamo dobrega vaditelja, ki mu pravimo Janko. Naučili smo se dve prosti vaji. Po prostih vajah imamo telovadne igre. Vadimo tudi skok čez vrstico.

Ker je naš vaditelj tudi odsekovni blagajnik, nam je povedal, kako plačuje prenavljanje telovadnice. Stroškov je okoli 15.000 D. Bratje Orli so veliko prihranili, ker so sami prav pridno pomagali pri delu. Tudi dobrotnikov smo nekaj dobili.

Sedaj se pa v imenu Orličev prav prisrčno zahvaljujem vsem, ki so nam preskrbeli tako lepo telovadnico. Bog plačaj! Prilagam tudi načrt telovadnice. (Načrt pa ni mogel v „Orliča“. Urednik.)

Igra! Nova! Lepa! Krasna!

Vendar smo enkrat prišli do tega, da izpolnimo svojo obljubo. Naše deklice so že zelo nepočakane. Venomer pišejo in sprašujejo, kdaj bo prišla obljubljena igra.

Sedaj jo imamo. Saj poznate gospoda Savina, kajne, prav zaprav Savinška? Naredil je že več pesemc za „Orliča“ in tudi povestic. Ne mislim, da bi ga poznali po obrazu, ampak samo po pesemcah.

Ta vaš prijatelj je spisal tudi našo novo igro za deklice in dečke skupaj. Vendar je velika večina vlog v dekliških rokah. Naslov igre je: K mamici! Dve sirotki, bratec in sestra, gresta iskat mamico — na zvezdico. Dolga, huda je pot. Volkodlak jih hoče —, skratje jima —. Vile ju varujejo, palčki se —. Nazadnje zmaga —, Volkodlak pa — z razbito butico. Angela smrti in Angela življenja — k mamici itd.

Z eno besedo: Zelo lepo. Vsega vam seveda nočem tukaj povedati, samo prav malo. Igra ima tri dejanja.

Sedaj pa poglavitno. Igra ne bo natisnjena v „Orliču“. Predolga je, pa ni prostora. V posebnem zvezku jo imamo natisnjeno in jo bomo radi vsem poslali, kdor jo bo naročil. Eden naj pri odseku ali pri krožku zbere vse naročnike in naj na dopisnici sporoči, koliko izvodov naj pošljemo. Naslov: Upravištvu „Orliča“ v Kamniku. Če boste naročali skupaj, bo jako poceni: Samo en Dinar za izvod. Kdor bo pa naročil manj kakor 10 izvodov, bo moral plačati 2 Din. za izvod, ker je poštnina draga. Račun boste poravnali po položnici, ki bo priložena pošiljatvi.

Naročajte igro v velikem številu! Lahko jo boste povsod igrali, pa čeprav bi je ne, jo naročite vseeno, ker je tudi za branje jako lepa.

Tako, sedaj nas ne boste več za besedo prijemale.

o o o

Tekme — kdo stori več!

Spet nekaj besed o tekmah. Tudi v tem „Orliču“ vidite celo vrsto vprašanj v dveh skupinah, ki se jih morate za tekmo dobro naučiti. Tako morate znati, da boste dobili vseh 99 točk!

Zadnjič je stalo v „Orliču“ zapisano: Tekme — kdo zna več? Danes pa imate podoben naslov, vendar drugačen: Tekme — kdo **stori** več? Saj ste gotovo že sami pretuhtali, zakaj je danes tak naslov. Vendar vam bom še jaz povedal.

Prav zelo sem radoveden, kako boste pri tekmah znali. Rad bi poznal vse tiste dečke in deklice, ki boste odnesli častno vseh 99 točk. Tisti boste gotovo v ponos svojim domačim in tudi orlovski organizaciji. Že naprej vas moram pohvaliti.

Pa vseeno poznam druge bratce in sestrice, ki jih imam še mnogo rajši, nego one slavne zmagovavce pri tekmah. Kaj pravite, kateri so tisti? Če sami ne veste, pa počakajte, da vam povem.

V mislih imam tiste, ki vseh 99 točk natančno store, čeprav jih ne znajo lepo gladko povedati. Ti so šele čisto pravi junaki in zmagovavci. Kdor pa te-le odgovore za tekmo samo dobro zna, pa se noče po njih ravnati, je še slabši kakor tisti, ki jih ne zna.

Bratci in sestrice! Tekmujte torej med seboj prav pridno v učenju in znanju teh odgovorov, še vse bolj pridno pa v izpolnjevanju teh naukov. Tekma ni samo-enkrat na leto, tekma je vsak dan, vsako uro, vsako minuto, tekma je zmerom.

Zato pa junaško tekmuje med seboj v lepem krščanskem — orlovskem življenju.

Tekma — kdo stori več, kdo največ??

Vprašanja in odgovori za tekmo.

II. Druga skupina. (Organizacija naraščaja.)

1. Koliko časa boš Orlič?

Orlič bom do 16. leta, potem postanem Orel. (1)

2. Kako se delijo Orliči?

Orliči se delijo v nižji, višji in dijaški naraščaj. (1)

3. Kaj so Orliči dolžni?

Orliči so dolžni:

- a) redno se udeleževati telovadbe in sestankov; (1)
- b) prejemati mesečno sv. zakramente; (1)
- c) popolnoma se zdržati opojnih pijač — in kajenja; (2)
- d) biti po možnosti naročeni na svoje glasilo. (1)

4. Kako se imenuje naraščajsko glasilo?

Naraščajsko glasilo se imenuje „Orlič“. (1)

5. Koga volijo Orliči vsak mesec iz svoje srede?

Orliči volijo vsak mesec iz svoje srede reditelje — in sicer tako, da pride na vsakih 10 Orličev po en reditelj. (2)

6. Kakšno dolžnost imajo reditelji?

Reditelji imajo dolžnost:

- a) skrbeti za red v telovadnici — na sestankih — in izletih; (3)
- b) pridobivati novih članov — in naroč. za „Orliča“; (2)
- c) paziti na redno udeležbo pri telovadbi; (1)
- d) sploh povsod pomagati vodju — in vaditelju. (2)

Kateri je orlovski pozdrav?

Orlovski pozdrav je: Bog živi! (1)

(Skupaj 18 točk.)

III. Tretja skupina. Lepo obnašanje.

1. Kaj je olika?

Olika je lepo obnašanje — in prijaznost do ljudi. (2)

2. Kje se olika posebno pokaže?

Olika se posebno pokaže:

- a) pri vstopu v tujo hišo; (1)
- b) pri pozdravljanju; (1)
- c) pri občevanju z višjimi. (1)

3. Kako se moraš obnašati pri vstopu v hišo?

Pri vstopu v hišo moram:

- a) čevlje lepo osnažiti; (1)
- b) potrkati in počakati, da se oglase; (1)
- c) odkriti se že med vrati; (1)
- d) pri vstopu lepo pozdraviti; (1)
- e) pred osebo v primerni razdalji obstati — in jo prav nagovoriti. (2)

4. Kako se moraš obnašati pri pozdravu na cesti?

Pri pozdravu na cesti moram tako narediti:

- a) nekaj korakov pred osebo se moram odkriti. (1)
- b) mimo moram počasi iti — in ne se nazaj ozirati. (2)

5. Kako se moraš obnašati pri občevanju z višjimi?

Pri občevanju z višjimi se moram tako obnašati:

- a) osebo moram nagovoriti s pravim naslovom; (1)
- b) moram za vsako reč prositi — in se zanjo zahvaliti; (2)
- c) ne smem roke ponujati; (1)
- d) moram ves čas ravno stati; (1)
- e) če greva skupaj, moram višjega pustiti na desni, — če smo trije, gre višji v sredi; (2)
- f) pri vstopu v hišo, pustim višjega naprej — in mu odprem vrata. (2)

6. Kaj posebno nasprotuje olik?

Oliko posebno nasprotuje:

- a) plivanje po tleh — in nemarno zdehanje; (2)
- b) preglasen smeh — in vsako vpitje; (2)
- c) kletev — in umazano govorjenje; (2)
- d) drugemu segati v govor — in mu pregrizovati besede; (2)
- e) sploh vsako surovo obnašanje. (1)

(Skupaj 32 točk.) (V vseh treh skupinah 99 točk.)

Zgodba o slepi in gluhtonemi deklici.

(Nadaljevanje.)

Dosedaj je bila naša zgodba precej šaljiva in skoraj zabavna. Uboga deklica se nam je sicer smilila, vendar smo se morali nehoti smejeti njenim norčijam. Bila je pač otročja, da, dvakrat otročja. Sedaj pa pojdemo ž njo na pot v šolo, k pouku, k resnemu delu za izobrazbo. Nehajmo se ji smejeti, rajši se ž njo vred učimo in izobrazimo!

Brezuspešno potovanje k zdravniku.

Lenčka je rastla. Prišla je v šesto, sedmo leto. Njena razumnost se je enakomerno razvijala, kakor pri zdravih otrocih, ki so s šestim letom zreli za šolo. Toda skoraj vse njene misli so bile kakor zaprte v škatljico. Vsi vemo, kako živahni so v teh letih zdravi otroci. Neprestano čebļajo, sprašujejo, gledajo, poslušajo. Vsaka misel, ki se rodi v njihovi glavi, mora ven, hoče na dan. Lenčkina misel pa ni imela izhoda — ne skozi usta, ne skozi oko, ne skozi uho . . . Kakor ujeta ptička!

Zato je bilo dete bolj in bolj nepotrpeļljivo, sitno, divje, neznosno. Dostikrat vse njeno miganje in mahanje ni pomagalo — živ človek je ni razumel! Lenčka pa v jok! Bila je togotna, da je cele ure pretulila in prerjula.

Stariši so bili v hudih skrbih. Kaj bo z otrokom? Bog ve, kje je kakšen zavod za take uboge sirote? Za slepe bi že bil kje blizu, za gluhe menda tudi, ali Lenčka — nesrečnica je slepa in gluha . . .

Se jim je ostala iskrica upanja. V daljnem mestu živi sloveč zdravnik za očesne bolezni — morda bi znal deklici pomagati? Naj velja kar hoče, k njemu jo popeljemo.

Res so se napravili na dolgo pot. Potovanje po železnici je bilo za Lenčko nova stvar. Njeni prstki in njene misli so imeli dosti opravila. Vse so pretipali, misli vse pretuhtale. Sopotniki so se seveda silno zanimali za čudnega otroka in Lenčka je povsod našla polno prijateljev. Tudi sprevodnik je bil dober ž njo. Vse gumbе mu je pretipala, klešče za ščipanje vozniških listkov ji je moral kar v roke dati. O, to je bila zanimiva „mašina“! Deklica se je potuhnila v kot in se je čisto zaverovala v klešče. Dobila je trd papir in je ščipala in ščipala vanj drobne luknjice. Sprevodnik bi bil lahko prišel v zadrego zavoljo prijateljstva z Lenčko.

Prišli so k zdravniku. Učeni gospod ni mogel nič pomagati in je rekel, da bo Lenčka taka — za vedno. Spoznal je pa njeno veliko razumnost in je rekel očetu: „V šolo jo dajte! Poznam gospoda v Vašingtonu, ki bo vedel povedati, kje so zavodi za take sirote.“

Stariši so ubogali in takoj nadaljevali potovanje. Gospod v Vašingtonu je bil sila ljubezniv. Takega prijatelja Lenčka še ni imela. Vzel jo je na kolena in ji dal uro. Vse njeno miganje je natanko razumel. Seveda je bila sirota vsa blažena.

Ta gospod se je bil leta in leta pečal z vzgojo slepih otrok. Zato je Lenčko tako lahko razumel. Pa je tudi takoj rekel očetu: „Kajpada, deklica mora dobiti učitelja. Lahko se bo učila, zelo razumna je.“

Pisala sta v neki zavod za slepe otroke in sta prosila, naj pošljejo na Lenčkin dom kakega učitelja, ki bi znal deklico učiti. Prišel je ugoden odgovor: „Tu je neka dobra gospodična, ki bo rada prišla Lenčko učiti . . .“

Učiteljica je tu!

Tri mesece je manjkalo Lenčki do sedmega leta, ko je prišla učiteljica v hišo. Ž njo se moramo dobro seznaniti. Gospodična Ana se ji pravi.

Lenčka sama priča, da se ji je s tistim srečnim dnem pričelo čisto novo življenje. Poprej je bila zanjo ena sama dolga noč, sedaj se je začelo polagoma svitati, dokler ni napočil dosti jasen dan — ne sicer v očeh, pač pa v glavi. Učila se je — znanje je pa za človeka kakor luč oči.

Deklica je dobro čutila, da domači nekoga pričakujejo. Ves dan je bilo v hiši nenavadno razburjenje in nemir. Seveda, vsi so bili polni radovednosti, kakšna bo gospodična, kaj bo rekla o Lenčki. Zato toliko letanja semtertja, toliko pričakovanja . . .

Lenčka je šla na vrt in se je usedla na prag pred hišne duri. Solnce jo je grelo v obraz, prstki so se ji igrali z zelenimi listi, ki so obkrožali podboje. Naenkrat je začutila, da se ji bli-

zajo urni koraki. Mislila je, da gre mama in ji je razpela roke v pozdrav. Toda čisto tuja oseba je pograbila deklico, dvignila si jo v naročje in jo z vso ljubeznijo privila k sebi. Lenčka je bila prvkrat v objemu gospodične Ane, svoje blage učiteljice...

Takoj jo je začela z radovednimi prstki „ogledovati“. Pretipala ji je obraz in obleko. Posebno jo je zanimala potna torbica. Hotela jo je odpreti, pa se ji ni posrečilo. Dotipala je ključavnico in je z obračanjem roke vprašala, kje je ključ. Prihitela je mama in je Lenčki z raznimi znamenji dopovedovala, da mora torbico pri miru pustiti. Deklica se je razhudila, da ji je šinila kri v lice. Ni pustila, da ji torbico vzamejo. Gospodična Ana ji je dala svojo uro in jo je potolažila.

Šli so v hišo. Ana je odprla torbico in Lenčka je precej vso preteknila. Očividno je iskala sladkorčkov. Ana jo je peljala k skrinji, ki so jo bili pravkar prinesli z voza in postavili v vežo. Kazala je, da je notri nekaj zanjo. Takoj je razumela in tekla mami dokazovat, da ima gospodična Ana zanjo sladke reči...

Vrnila se je k gospodični in ji prav pridno pomagala pri odlaganju potne obleke. Anin klobuk si je posadila na glavo. Stopila je pred ogledalo in je nagnila glavo na desno, potem na levo, češ: kako lepo mi pristaja ta krasni klobuk — — —

(Dalje.)

Vesela pošta brata Nardžiča.

Brat Nardžič z veselo pošto.

(Nastopil pri akademiji v Ljubljani.)

(Br. Nardžič kot poštar oblečen pripelje pošto do srede odra. Pošta je čez in čez obložena z „Orličem“ in okrašena z venci in zastavicami. N. se ozre, obstane in stopi v ospredje.)

O, Bog vas živi, prijatelj moj! Sem mislil prav hitro naprej peljati, ker se mi že mudi. Mesec se bliža že koncu, pa imam še mnogo pošte porabiti za novo številko „Orliča“. Ampak tukaj vas je toliko zbranih, da se moram malo ustaviti pri vas. Saj veste, da vas imam rad, posebno, ker je med vami bolj majhnih in majčkenih. Tiste imam jaz kar nastrašansko rad. Mislim, da imate tudi vi mene radi, kajne?

Ja, hm! Čakajte no! Kako me boste radi imeli, če me pa še ne poznate ne? Vidite, sedaj sem se tega spomnil in vam bom precej povedal, kdo sem. Veste, meni pravijo brat Nardžič. Še nikoli nikjer nikomur se nisem pokazal. Zato me pa le prav dobro pogledjte, da me boste znanprej poznali. Pa rečite, če morete, da nisem postaven dečko! (Koraka ponosno po odru.)

Jaz sem torej brat Nardžič. Težko, pa imenitno službo opravljam. Ali veste, kakšno? Oh, orlovsko pošto vozim. Saj se kar na meni vidi, da sem poštar. Tu imam pošgarsko torbo, na glavi kago, čez rame postiljonsko trompeto (zatrobi), pa tudi bič imam, seveda. Če peljem v klanec, je bič strašno potreben. Včasih pa pokam z njim, da mi je kratek čas na poti. (Poka.)

O, veste, to pa še ni vse. Poglejte, tam na cesti je moj poštni voz. Hihot, bistagor, čez hribe in doline! Moj voz je čisto poln pisem in pisemc in dopisnic in razglednic. Če grem skozi vas, se kar usipljejo Orlič in Orličke za menoj in mečejo v moj nabiralnik. Jaz pa pokam z bičem in pravim: lči iči, z Bogom, otrociči! In še rečem: lvi ivi, bratje, Bog vas živi! — pa hajd naprej čez hribe in doline v drugo in tretjo vas — —

Ja, hm! Zdaj sem se nekaj drugega spomnil. Vi ste gotovo radovedni, kakšne novice se skrivajo v mojem nabiralniku. Ne vem, če bi bilo prav, da bi vam kakšno pismo prebral. Poštne reči so velika skrivnost. Če bi kdo zvedel, da sem kaj izdal, bi me gotovo za ušesa. Ajs! to bi bila sitna reč! (Se praska za ušesi in premišlja.)

Na, naj pa bo vseeno. Samo nikomur ne smete zatožiti, drugače me še ob službo pripravite. Kar precej bom prinesel eno pismo. (Gre k pošti, vzame in se vrne.)

Je že tu. (Odmotava.) Sedaj pa le ušesa nastavite!

Preljubeznivi brat Nardžič!

Jaz, ki vam to pišem, sem še majhna punčka. Rada bi pa bila že tako velika, da bi Vam pomagala voziti Vaš poštni voz. Sinoči se mi je sanjalo, da sem Vas srečala na cesti, ko ste peljali pošto. Povabili ste me na voz. Prav lepo sva se vozila. Na ovinku je pa nekaj zaropotalo in štrbunk! — zvrnila sva se pod cesto! Potem sem se zbudila in sem ležala na tleh poleg postelje. Tak šunder sem napravila, da sem zbudila mamo. Strašno je bila huda in mi je strogo zabičala, da ne smem nikoli več o Vas sanjati. Zato sem zelo žalostna in Vas vprašam, če se res katerikrat zvrnete, ali pa tudi Vi samo v sanjah vozite veselo pošto.

Vaša nepozabna Bjatka.

Kajne, kako pristrčno zna pisati moja sestrca Bjatka? Zdaj ste gotovo vsi prepričani, da sva res grozanska prijateljca.

O, pa me imajo tudi Orlič radi! Le počakajte! Vam bom prebral še kakšno pismo od bratcev. Precej bomo eno dobili. (Gre k vozu in poišče.) Pa pogledjmo, kaj se tu notri bere. (Odmota in bere.)

Veleljubljeni brat Nardžič!

Tudi jaz bi rad stopil z Vami v prijateljsko zvezo. Zato Vam moram najprej povedati, kakšen sem, da me boste zares radi imeli. Pišem se Jernejček Hudomuh in sem doma iz Brencljnovnega grabna. Velik sem tako, da vidim čez hišo, če splezam na hruško na našem vrtu. Širok sem tako, da nikoli ne morem v hišo, če poprej vrat ne odprem. Star sem ravno 69 let manj kot sto, če jih 17 zraven denem, 36 pa proč vzamem. Skakati znam kakor veriverica, če bi ji nataknil na podplate orlovške copate. Kako dolg je pa moj jezik, lahko sami presodite, če preberete to pismo notri do konca.

Srečo in zdravje Vam želi Vaš Jernej Hudomuh.

Jelite, tudi to pismo je prav ljubeznivo. Stavim svoje muštace, da nobena druga pošta ne vozi tako lepih pisem. Sedaj sem vam prebral že dvoje pisem, vi pa kar gledate, da bi vam še naprej bral. Naj bo no, saj pravi pregovor, da v tretje gre rado. Naj se pa še en Orlič oglasi. (Gre po pismo in se vrne. Odvija.) Le poslušajte ga!

Preblagorodni brat Nardžič!

V zadnjem „Orliču“ sem bral, kako strašno kislo se držite. To mi ni nič všeč. Saj Vam verjamem, da je tista služba pri orlovski pošti težka reč. Vendar bi Vam jaz svetoval, da bodite zmerom lepo dobre volje, drugače niste nič fest fant. Kdo Vas bo potem še rad imel? Jaz že ne! Saj veste, kaj pravi pregovor: Veselega človeka ima Bog rad, kislega pa ljudje ne marajo. Da Vas pa nekoliko okorajžim, Vam pošiljam ves svoj zaslužek, ki znaša 22 par. Upam, da si boste pri „Orliču“ sedaj kaj opomogli. Dobil sem jih včeraj, ko sem ujel 11 žab in jih prodal mesarju.

Vaš orlovski bratec Veselko Žabokvak.

Ali ste ga slišali? Tudi ta zna lepo pisati. — Ampak sedaj je čas, da grem svojo pot. Se mi že res mudi. Samo nekaj vam še rečem vsem skupaj, posebno pa Orličem in Orličkam. Bodite ponosni Orli in Orlice! Pa ne samo ponosni, tudi zares pridni. Saj poznate orlovska načela in dolžnosti. Natančno se ravnajte po njih! Povsod bodite Orli in Orlice najbolj zgledni fantje in dekleta. Tako je prav.

Pa še nekaj! Kregajte in cmerite se nikar nikoli! Če vas bo kedaj jeza in sitnost napihovala, naredite tako, kakor tisti človek, ki ga je bolha ugriznila, pa ni nič zacvill, ampak je še zavriskal. Potlej ga pa ni nič bolelo in prav nič mu ni kost otekla.

Zdaj pa res grem. Prav rad vozim te dni pošto, ker bo kmalu Velika noč. O, takrat bom piruhe vozil! Bog varuj, da bi zvrnil pošto s piruhi vred! To je res dobro, da sestra Bjatka ne sme več o meni sanjati, drugače bi šlo gotovo spet — štrbunk! — pod cesto — — —

Na svidenje, bratci in sestrice! Bom že spet prišel in kaj povedal. Zdravi ostanite! Bog živi!

(Potisne voz.) Hihot! pošta! (Zapoje.) Čez doline, čez planine, čez gorice in vode . . . (Ko je med kulisami, pade zastor.)

(Dovoljenje. Ker pravi br. Nardžič ne more pri vseh akademijah nastopiti, sme namesto njega kdo drugi, če hoče.)

Za „Orliča“ so darovali:

Orličice v Kamniku 50 Din., Orliči v Čadramu 30 Din., Orliči v Predvoru 10 Din., Orličice v Gor. Radgoni 25 Din., Orličice v Zagorju 20 Din., Orliči v Ribnici 17 Din., Orliči v Loki pri Zid. m. 20 Din., župni urad Sv. Lenart nad Šk. Loko 15 Din., neimenovan Ljublj. 100 Din., P. Bonaventura, Brezje 38 Din., č. g. Fr. Vrhovec, Krka 20 Din.; po 10 Din. gg.: Dr. M. Natlačen, Ljublj., dr. Andr. Snoj, Ljublj., dr. Iv. Janežič, Ljublj., J. Pavlin, Št. Vid, rav. Ant. Koritnik, Št. Vid, Boža Kržan, Ljublj., Slavica Abram, Sv. Križ, prof. Iv. Dolenec, Ljublj., neimenovan, Ljublj. Več drugih naših prijateljev je poslalo manjše svote ali navrglo kaj pri naročnini. Vsled tesnega prostora ne navedemo vseh. Naj nam blagohotno oprostite. Vsem pa enako iskren: Bog povrni!

Koliko so kje pridni?

Spet so plačali izvodov: Hoče: 25. — Laško: 10. — Naklo: 30. — Sv. Benedikt: 40. — Pilštanj: 33. — Čadram: 10. — Celje (dekl.): 10. — Bled (dekl.): 10. — Cerknica: 20. — Križevci pri Ljut.: 70. — Trebelno: 20. — Šmarje pri Jelšah: 10. — Št. Vid pri Stični: 10. — Murska Sobota: 22. — Zagorje (dečki): 25. — Bled: 30. — Konjice: 60.

Iz nabiralnika.

Šmarjeta. — Predragi br. Nardžič! — Ko sem Vam prvič pisal, še nisem dobro vedel za Vaš naslov. Sedaj pa že vem, kje ste doma. Samo ulice in nadstropja še ne vem. Pri nas smo imeli skupno sv. obhajilo. Orličev je bilo 13, Orlov pa 14. Tudi predavanje smo imeli. Predavatelj so bili g. Francič. Vseh nas je 25. — Vaš Fabiani Rafi.

(Oho! 25 vas je, pri sv. obhajilu pa le 13, „Orličev“ imate komaj 9! Kec, kec! Premalo ste še pridni!)

Loka pri Zid. mostu. — To je moje prvo pisanje. Naznanjam Vam, da smo nabrali za „Orliča“ 20 Din. Zelo radi ga beremo in se še priporočamo. Pri Orlih nas je malo, kar nas pa je, smo junaki. Vas najlepše pozdravlja Joža Škrab.

Vrhnika. — Prosim Vas, pišite kaj o sv. Očetu Piju. Že komaj čakam „Orliča“. Jaz sem priden. Vsi me imajo radi. Zdravi ostanite! — Orlič Eugen.

(Pohvaliti se znaš, upam, da znaš biti tudi skromen in ponižen. O sv. Očetu bomo tudi pisali. Prav, da si spomnil.)

Zg. Ponikva. — Telovadnica je bila pozimi prehladna, zato smo imeli samo poučne sestanke. Naš br. načelnik je zelo hvale vreden. Jako se briga za nas in nas spodbuja k dobremu. Bog ga živi! — Andrej Verder.

Jesenice. — (Pismo brez novic od Torkarjeve Julke in Ahacove Juste.)

Pilštanj. — Iz Pilštanj se niste nič slišali. Imamo 30 Orličev. Telovadimo v šoli, ob lepem vremenu pa zunaj. „Orliča“ imamo vsi. Pri vstajenju bomo prvič nastopili. — Vaš Zvonko Strašek.

Vel. Lašče. — (Rozina in Francka Škerlj nas vabita na akademijo. Ja, saj bi človek še šel, pa kaj, ko se je vršila že 26. marca. Torej, Rozina in Francka, imejta nas za izgovorjene!)

Šmartno pri Kranju. — Pri nas imamo višji in nižji naraščaj. Pri višjem nas je 15, pri nižjem več. Telovadimo enkrat na teden. Imamo pa majhno telovadnico, zato težko čakamo pomladi. „Orliča“ težko čakamo. Vsem okoli kličem: Bog živi! Eranc Tepina.

Dol. Logatec. — (Stanko Tršar piše in sporoča čedne reči. Ker pa pisava kaže, da Stanko ni majhen Orlič, njegovega pisma ne moremo natisniti.)

St. Janž. — (Fric Filip piše in pravi, da on in njegovi bratci nič radi ne ubogajo vaditelja. Lepa reč! Hitro se poboljšajte in objavite v „Orliču“, da ne bo cel svet s prstom kazal na — neubogljivi St. Janž!)

Koroška Bela. — (Minka Svetina piše in prosi, naj brž napišemo, igro za deklice, pa lepa mora biti! Minka, le beri vsega „Orliča“, boš že nekje našla odgovor na svojo prošnjo!)

Vrhnika. — (Pavel Bartel piše in prosi majhen prostorček v „Orliču“ in pa, naj bi pisma ne vrgel v koš. — Prostorček je dobil, pismo sem pa vrgel — v škatljo!)

Velike Lašče. — (Ivan Brejc piše in pravi, da se strašno dobro počuti v orlovskem gnezdu. To mora biti še zelo mlad piček. Bog ve, če mu že kaj perje poganja?)

Horjulj. — (Filip Žakelj piše dolg in lep „Spomin“ župniku Josipu Pristovu“. To je dobra misel. Ker so pa blagi gospod že nad eno leto mrtvi, se mi zdi, da se je naš Filip malo pozno oglašil. Zato samo zadnjo vrsto: Po smrti naši Bog nam daj, za Vami priti v sveti raj!)

Ruše. — Tudi jaz sem se namenil pisati. Ne znam še pisma zlagati, pa vseeno pišem. Orličev nas je malo. V šoli se najbolj veselimo petja, zgodovine in verouka. — Vekoslav Toplak.

Kranj. — (Brezar Vlado je poslal pesem, ki o kranjskih Orličih tudi tole pove: Kadar telovadimo, takrat nas le pogledajte, samo če vajo zmedemo, nikomur ne povejte!)

Kamnik. — Dragi br. Nardžič! Tudi jaz Vam hočem napisati to malo pisemce. In opomniti Vas hočem, zakaj zadnjič niste prišli k naši akademiji. Ali ste se bali, da bomo slabo naredile? Ali smo premalo pridne? Ne, kregala Vas za to ne bom, da se Vam ne zamerim. Za drugič Vas pa povabim. — Manica Stergar.

(Veš, tisti dan sem moral ravno v Ljubljani akademizariti s svojo pošto. O Tvoji pisani zibki in treh bunčkah sem pa čul praviti. Pa nam kaj več napiši o svojem nastopu!)

„Orlič“ izhaja v začetku vsakega meseca. List izdaja uprava „Mladosti“ (Ludovik Tomažič). Uredništvo in upravništvo je v Kamniku.

Naročnina za odseke in krožke, ki naroče vsaj 10 izvodov pod skupnim zavitkom, 2 dinarja na leto, za vse druge naročnike 4 dinarje.

Oblastem odgovoren Ciril Mohor.

Urejuje P. Bernard Ambrožič.

Tiska tiskarna „Tiskovnega društva v Kranju“.